

Piirtäjät taistelivat – miehet valittavat

Valokuvat: Reima Mäkinen

Sarjainfon korkkaripartio valmiina koitokseen.

Otto Sinisalo

Kun isänpäivä oli lähestymässä, Sarjainfon väsymättömät toimittajat havaitsivat piirtäjien ja kynäilijöiden ahkeroineen koko pitkän ja sateisen kesän ja tuottaneen sarjakuvia sotiemme ja vähän muidenkin sotien sankareista. Ville Hänninen, Vesa Kataisto ja Otto Sinisalo kokoontuivat nimeltä mainitsemattoman tshekkiravintolaan (Haapaniemenkatu 3-5, sarjakuvalörinää joka toinen torstai!) arvioimaan uutuusjulkaisuja.

Käsittelyyn päätyvät Marko Tiaisen Tehtävä Stalingradissa, Leena Lehtolaisen ja Paula Arvaksen kirjoittama ja Petri Hiltusen piirtämä Rintamalottien Korkeajännitys, Vesa Vitikaisen kirjoittama ja Markus Tuppuraisen kuvittama Lauri Törni – Leijonamieli sekä Vitikaisen kirjoittama ja Tuppuraisen ja Tomi Sunnarborgin piirtämä Simo Häyhä – Valkoinen kuolema.

Asento! Tuoppi huulille vie!

VH: Tahdon kiittää Jalavaa siitä, että Marko Tiaisen Tehtävä Stalingradissa ilmestyi arvioitavista albumeista ensimmäisenä, sillä kesti poikkeuksellisen pitkään, että sain sen luetuksi. Ainakin tunnin! Pääasiallisesti se johtuu siitä, että teoksessa oli niin kryptinen esipuhe, että sen lukeminen vaati todellista ammattilaisen otetta. Pränni on pientä kuin Raamatussa ja fontti tylsin näkemäni. Ilmeisesti tämä selittää sen, ettei sen paremmin kustantaja kuin tekijä itseään ole jaksanut lukea

esipuhetta kirjoittamisen jälkeen, kirjoitusvirheitä oli aivan uskomaton määrä.

VK: Venäjän kielessä on muistaakseni yhdeksän s-kirjainta, ja tässäkin esimerkiksi Stalingrad on kirjoitettu ainakin yhdeksällä eri tavalla.

VH: Niin tai näin, minusta Tehävä Stalingradissa on Marko Tiainen paras albumi. Tämä eroaa aikaisemmista Tiaisen albumeista siten, että siinä on kohtalaisen mielenkiintoinen juoni. Tapahtumatkin sijoittuvat Kollaan sijaan Neukkulaan. Jos Stalingrad olisi hyvin ohjattu leffa, katsoisin sitä mielelläni pikkupäissään.

Vaan kun ei ole leffa, eikä edes kauhean hyvin tehty. Minä muiden muassa muistan moitiskelleeni Markoa siitä, että hän on imitoinut suoraan Korkkari-taiton. Nyt Marko on hakenut uutta visuaalista ilmettä niin erikoisesti, että alan kaivata vanhaa tyyliä. Albumin viimeiset 25 sivua sisältää pelkkää dialogia, noin 9 ruutua per sivu. Pitkäpiimäistä puhetta ruudut pullollaan, eikä minkäänlaista toimintaa. Aika rohkea ratkaisu sotasarjakuvalta!

VK: Onko tekijälle mielestäsi tullut niin kiire kertoa tarina loppuun, että on pitänyt ikään kuin tiivistää tätä kuvallista kerrontaa siihen, että päät vain puhuvat oikealta ja vasemmalta?

VH: Epäilen, että tekijä on pyrkinyt cinema verité -dokumenteista ja tosi-tv:stä

©Marko Tiainen

Herra kapteeni, saanko puhutella sivun täydeltä?

tuttuun metodiin, kuvata maailmaa niin tylsästi kuin mahdollista.

OS: Niin, sodankäyntihän varmasti on tylsää, enimmäkseen paikallaan istumista ja samojen naamojen katselua päivästä ja vuodesta toiseen. Ehkä tässä on sittenkin tavoitettu jotain olennaista.

VK: On siis tosiaan niin, että sodankäynti on tylsää ja erityisen tylsää se on silloin, kun ei saa ampuu aseilla. Rintama-

lottien Korkeajännityksessä on moitittu sitä, että siinä on kohtauksia, joissa lotat ampuvat aseilla. Oikeat lotat eivät asiantuntijalausuntojen mukaan näin tehneet. Korkeajännityksessä lotat joutuvat turvautumaan aseisiin, tosin vasta viimeisen, äärimmäisen hädän edessä.

Albumi sisältää myös luonnoksia ja on aina mielenkiintoista tutkia, millaisten hahmotelmien pohjalta Petri Hiltunen rakentaa sivukokonaisuuksia. Hän on myös tämän ansiokkaan kansimaalauksen tekijä. Se pistettiin uusiksi, koska ensimmäisessä versiossa jäi vähän epäselväksi, kuka siinä on se pahis, joka tämän urhean suomalais-sotilasvartijarakauan on tappanut. Tämä on Hiltusen taattua kuvitus-tyyliä, joka kyllä teos teokselta melkein päparanee.

Parhaaseen Korkeajännitysmalliin tarinan asetelmat ovat hyvin selvillä. On lipeviä viikkoja, jotka ovat olevinaan jotain, mutta eivät lopulta sitten olekaan yhtään mitään. Toisaalta on näitä reippaita lottahahmoja, jotka toteavat muun muassa, että ”Mie oon pieni mutta sitkee!”. Murteen käyttö Korkeajännityksissä on aina tervetullut lisä suureen kotimaisten Korkeajännitys-traditioon.

VH: Jos suomalainen Korkkari-genre jotain lisäpiristettä kaipaa, niin se kyllä todella olisi murteiden käyttö... Rokkaa raumaksi!

VK: Toinen kirjoittaja Leena Lehtolainen tunnetaan muun muassa dekkareistaan ja osaa kirjoittaa ihan tiukkaa tekstiä. Toimittaja Asko Alanen on tehnyt oikein olan takaa töitä ja niin on myös Hiltunen, joka on käyttänyt runsaasti kuvälähteitä ja muuta taustamateriaalia työssään.

OS: Tämä uusiin Korkkarikin on sarjakuvakentän ulkopuolelta tulevien kirjoittama, niin kuin esimerkiksi Moog Konttisen, Tapani Baggen, Jouni Mölsän ja Taavi Soininvaaran kirjoittamat Korkeajännitykset. Miksi ei anneta sarjakuvantekijöiden käsikirjoittaa sotajuttuja? Pelätäänkö, ettei uskottavuutta ole, jos tarina on sarjakuvantekijän kirjoittama?

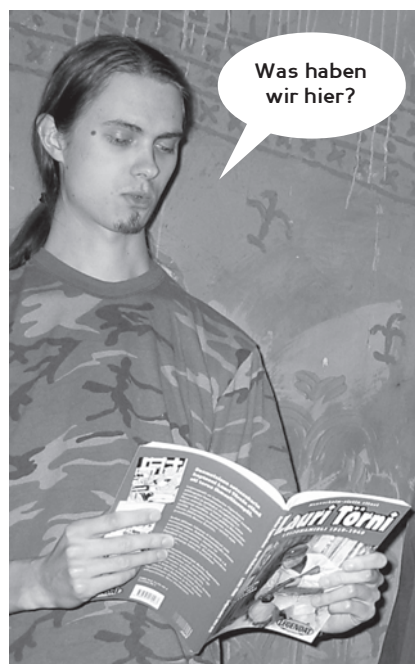
VH: Mielestäni syyt ovat kaupallisia. Sehän lisää huomattavasti kaupallista arvoa, jos sarjakuvan on kirjoittanut esimerkiksi Soininvaara tai Lehtolainen. Halutaan myös saada jotain uutta kuluneeseen konseptiin. Lisäksi sarjakuvapiirtäjistä ja käsikir-

Rintamalottien korkkari: Sotaa, romantiikkaa ja reippaita lauluja.

Sodassa on aikaa turhanpäiväiseen supatteluunkin.

Lupa-elo kuva eivät kumpikaan tunnu todellisilta vaan Runeberg-henkisiltä vaha-kuvilta.

OS: Ehkä yleistän, mutta jos eletään täl-laista arvotyhjiöllistä maailmaa, niin kenties halutaan legendoja ja myyttejä. Ja 60 vuot-ta vanha sota on jo tarpeeksi vanha sota, että sitä voidaan mytologisoida. Tämä pä-tee myös Lauri Törnin ja Simo Häyhän elämäkertasarjakuviin, joissa on sama käsittelytapa. Etenkin tässä Törnissä otetaan kosketus hahmoon etäältä. Sarjakuvan lu-ettuani en edelleenkaan tiedä Lauri Törnistä muuta kuin tämän vaiheet, mutta sarjaku-va ei kerro hänestä ihmisenä yhtään mitään.

Häyhässä on sama juttu, ikään kuin kuvitettaisiin anekdoottikokoelmaa. Häyhä on vähän tiiviimpi, koska Törnin tarina haukkaa kymmenisen vuotta aikaa, mutta Häyhässä riittää vain yksi. Tekijöille tyypil-linen huumorintaju puuttuu täysin.

VK: Siinä dramaturgia kärsii, toisin kuin esimerkiksi myös Simo Häyhässä, jossa oli sellaisia kunnollisia sarjakuvallisia, drama-turgisia elementtejä, jossa oli tosiaan oival-

VH: Olin todella vaikuttunut Lauri Törnin piirroksista. En ole tainnut vuosiin nähdä yhtä staattista jälkeä.

joittajista ne, jotka ovat halukkaita tekemään sotasarjakuvia, eivät ehkä ole parhaita mah-dollisia tekemään niitä. Ehkä onkin siis vain hyvä, jos löytyy ”ulkopuolisia”, vereksiä voimia.

Minua ärsyttää suomalaisissa sota-sarjakuvissa sama piirre kuin kotimaissa sota-elokuvissa. Niissä ei haise paska eikä raato, eikä niissä ole minkäänlaista kiimaa, tunne-elämästä nyt puhumattakaan.

VK: Lottien Korkeajännityksen käsikirjoi-tus on tehty suorastaan silkkihansikkain. Kyseessä on melko perinteinen Korkea-jännitysasettelma. Roolihahmot ovat tietyl-lä tapaa aika yksiulotteisia, vaikka selvät mo-tiivit heidän toiminnalleen löytyvätkin.

VH: Minä en ymmärrä, minkä takia 60 vuotta sodan jälkeenkin pitää tehdä jut-tuja, joissa lotista tehdään jonkin sortin pat-saita. Lottien Korkeajännitys ja tämä uusi

Kovaa peliä. Lauri Törnin legenda.

parhaimmista, hienosti piirretty ja älykäs teos, joka kertoo muustakin kuin kra-naatinsirpaleista.

OS: Samoin erinomainen on irlantilaisen Garth Ennisin tuore War Stories, jota kuvittamassa on ollut joukko vaihtelevia karkipiirtäjiä Dave Gibbonsista David Lloydiin. Se on kyynistä, siinä haisee epätoivo, siinä soditaan veren maku suussa.

VK: No, löytyisikö näistä neljästä käsitellystä teoksesta mitään läpikäyvää teemaa?

VH: On sellainen yhdistävä tekijä, ehkä Korkkaria lukuun ottamatta, että jos eletäisiin vielä 70-lukua, mitään näistä ei olisi julkaistu kuten ei kotimaista sarjakuvaa silloin juuri muutenkaan. Suomi-Korkkarit olisivat saattaneet olla ulkopoliittisesti arveluttavia. Näitä muita ei olisi julkaistu heikkotasoisuuden vuoksi. Silloin oli vähemmän kustantajia, joten piti vähän miettiä, mitä julkaistiin.

VK: Älä unohda Lehtimiehet OY:tä.

VH: Totta. Unohda kaikki, mitä on äsken sanottu. Pyyhkikää nauhuri!

Sotasankarilla oli vaikeuksia sopeutua siviilielämään.

lettu se, että sarjakuva on kuvan ja sanan yhteneväisyyttä. Parhaiten se toimii ehdottomasti Hiltusella, vanhalla alan veteraanilla. Hänellä on todellakin dramaattisia kohtauksia, joissa ei tarvita ollenkaan tekstiä.

VH: Ensinnä tulee mieleen Tardin häkellyttävä, neliosainen Le cri du peuple, joka kertoo Pariisin kommuunin yrityksistä saada valta käsiinsä valta käsiinsä 1800-luvun Ranskassa. Se on Tardin tuotannon

OS: Suomessa näytetään juuttuneen käsittelemään sota-aiheita silkkihansikkain, mutta miten muualla maailmassa? Mitkä kuuluvat sotasarjakuvan kansainväliseen parhaimmistoon?

Lotat tarttuvat reippaasti aseeseen Korkeajännityksessä.